

INFORMÁCIA O STAVE SIETE ZASTUPITEĽSKÝCH ÚRADOV SR V ZAHRANIČÍ V ROKU 2018

(materiál na diskusiu)

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR predkladá na rokovanie vlády SR Správu o stave siete zastupiteľských úradov SR (ZÚ SR) v zahraničí v roku 2018. Správa bude predložená vláde SR do konca roku 2018. Ide o pravidelne vypracovávaný dokument, ostatná správa bola schválená vládou SR v januári 2016.

Zámerom predloženia tohto *discussion paper* na rokovanie Rady vlády SR na podporu exportu a investícií je **prediskutovanie a posúdenie pôsobenia siete ZÚ SR, jej štruktúry a prípadného rozšírenia z pohľadu aktérov – členov Rady**, ktorí pôsobia v zahraničí, majú záujem o interakciu s medzinárodným ekonomickým, finančným a investorským prostredím, resp. hľadajú uplatnenie pre svoju produkciu a služby v zahraničí. Práve sieť ZÚ SR v zahraničí je jedným z nástrojov dosahovania zahraničnopolitických cieľov a ekonomicko-hospodárskych záujmov SR.

Hlavné elementy pôsobenia ZÚ SR v zahraničí:

- 1) **Trvalou úlohou siete je presadzovanie záujmov SR** a aktívne pôsobenie v medzinárodných organizáciách a zoskupeniach, sledovanie a vyhodnocovanie medzinárodnopolitického vývoja, **podpora posilňovania bilaterálnych vzťahov a rozvoj politického dialógu**.
- 2) **Súčasne plní sieť aj konzulárne úlohy**, predovšetkým v oblasti poskytovania kvalitných služieb občanom, ktorí v rastúcom počte cestujú alebo pôsobia v zahraničí a častejšie sa ocitajú aj vo „vis maior“ ohrození na rôznych kontinentoch.
- 3) **Integrálnou súčasťou je vykonávanie ekonomickej diplomacie**, ktorá okrem podpory silných ekonomických väzieb so susednými krajinami a krajinami ekonomických motorov únie vytvára priestor na export, resp. kooperáciu slovenskej ekonomiky s novými centrami svetových rozvojových oblastí.
- 4) V poslednom období sa pridávajú **d’alšie výzvy a požiadavky** – napr. otázka zabezpečenia mobility pracovnej sily.

V období od ostatného hodnotenia siete v roku 2015 zahraničná služba SR aj prostredníctvom aktuálneho nastavenia siete ZÚ úspešne zvládla jednu z najväčších výziev vo svojej doterajšej histórii – predsedníctvo SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016 (SK PRES). Ďalším osobitným momentom bola kampaň v rámci kandidatúry ministra ZVaEZ SR na post generálneho tajomníka OSN a následne výkon funkcie predsedu 72. Valného zhromaždenia OSN ministrom ZVaEZ SR M. Lajčákom. Aktuálne sa pripravuje na zvládnutie predsedníctva v OBSE v roku 2019 a predsedníctva zasadnutia Rady OECD na ministerskej úrovni (MCM) v roku 2019.

K 1. 11. 2018 má Slovenská republika v zahraničí celkom 89 zastupiteľských úradov¹, z toho 64 veľvyslanectiev, 7 misií pri medzinárodných organizáciách, 8 generálnych konzulátov, 1 styčný úrad, 1 Slovenský ekonomický a kultúrny úrad a 8 Slovenských inštitútov. 72 ZÚ zabezpečuje výkon konzulárnych funkcií, z nich vízovú agendu spracováva spolu 50 ZÚ (43 veľvyslanectiev, 5 generálnych konzulátov, Slovenský ekonomický a kultúrny úrad Taipei a Styčný úrad Priština). K 31.10.2018 tvorilo aktívnu sieť honorárnych konzulátov 189 úradov pôsobiacich na území 103 štátov, z toho v 48 štátoch, v ktorých SR nemá svoje zastupiteľské úrady.

---

¹ Prehľad aktuálnej siete ZÚ SR v zahraničí, vrátane teritoriálneho pokrytia sa nachádza v priloženej tabuľke

MZVaEZ SR v zmysle kompetenčného zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení zákona č. 403/2010 Z. z. riadi od 1.1.2011 ekonomickú diplomaciu, ktorú zabezpečuje sieť ekonomických diplomatov (ED) na zastupiteľských úradoch v zahraničí, ako aj v ústredí. V období ostatných rokov došlo k výraznejšej aktivizácii ekonomickej diplomacie, prehĺbila sa spolupráca so všetkými aktérmi na národnej úrovni. **Správne vyhodnocovanie spojené s adresnou reflexiou, s následnými reálnymi zhodnocovaniami, sú v rámci budovania efektívnej siete ekonomických diplomatov kľúčovými parametrami pre jej ďalší rozvoj.** (Pozn.: v roku 2011 bolo delimitovaných 59 ekonomických diplomatov z MH SR + 6 pracovníci v ústredí). MZVaEZ SR uskutočňuje rokovania so slovenskými podnikateľskými subjektmi, s cieľom intenzívnejšieho zapájania podnikateľského sektoru do rozvojových projektov ODA.

Na zastupiteľských úradoch SR (vrátane GK) pôsobilo k 1.11.2018 spolu **37 samostatných ekonomických diplomatov. Jedenásť ďalších diplomatov vykonávalo okrem ekonomickej diplomacie aj minimálne jednu ďalšiu kumulovanú funkciu** a na 12 zastupiteľských úradoch pokrýval agendu ekonomickej diplomacie veľvyslanec.

V prípade priaznivej rozpočtovej situácie je zámerom MZVaEZ SR navýšiť počet miest samostatných ekonomických diplomatov, znížiť kumuláciu činností, a to najmä v krajinách s hospodárskymi záujmami SR. Najväčšou výzvou zostane v nasledujúcom období zladzovanie pokrytia a náplne práce ED v súlade s meniacim sa vonkajším prostredím. Pozitívne ekonomické prognózy slovenského hospodárstva by sa mali odraziť aj v konsolidovanejšej sieti ekonomickej diplomacie s nielen flexibilným, ale aj vizionárskym kontextom.

Existujúca sieť ekonomických diplomatov SR v zahraničí sa javí byť nedostatočná, a to nielen vzhľadom na neustále narastajúce množstvo novej agendy, **ale aj podľa diskusií so slovenskými podnikateľskými subjektmi.** Tie v súčasnosti čelia viacerým výzvam a nepožadujú už len pomoc pri expanzii na zahraničné trhy, ale aj ďalšiu asistenciu - v mnohých profesiách napríklad pociťujú nedostatok pracovníkov. Rozširovanie siete ED je spojené so značnými finančnými nákladmi. Tieto sú predmetom posúdenia metodológiou *value for money*, v rámci ktorého musí MZVaEZ SR preukázať organizačnú a finančnú zmysluplnosť prípadného posilnenia, resp. vytvorenia miesta ED. Sme jednoznačne presvedčení, že miesto ED by malo odrážať reálny záujem slovenskej podnikateľskej verejnosti, preto potrebujeme spätnú väzbu podloženú reálnymi údajmi a ukazovateľmi, na základe ktorých vieme argumentovať v prospech potreby zriaďovania nových kapacít. Koncom roku 2018 bol na medzirezortné pripomienkové konanie predložený návrh podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu na vytvorenie miest inovačných diplomatov.

Nový pohľad na ekonomickú diplomaciu priniesol koncepčný materiál „Zameranie ekonomickej diplomacie v oblasti bilaterálnych vzťahov a multilaterálnych vzťahov do roku 2020“ (uznesenie vlády SR č. 499 z 2.11.2016), ktorý na pozadí globálnych trendov načrtol perspektívy zapojenia Slovenska do medzinárodného obchodu. Zastupiteľské úrady vďaka podpore Projektovej schémy na podporu ekonomickej diplomacie MZVaEZ SR v roku 2018 úspešne zrealizovali 27 projektov v 24 krajinách. Projekty sa zamerali na prezentáciu výrobkov a služieb slovenského hospodárstva, investičného a podnikateľského prostredia SR na ekonomických konferenciách, výstavách, seminároch či podnikateľských misiách v zahraničí, ako aj v podpore výskumu a inovácií.

Limitujúcim a zároveň rozhodujúcim faktorom rozvoja siete ZÚ SR je a naďalej ostáva objem finančných zdrojov. Správy o stave siete ZÚ SR v rokoch 2012, 2013 a 2015 konštatovali, že sieť ZÚ SR je aj napriek nedostatku zdrojov síce schopná realizovať zahraničnopolitické záujmy SR na profesionálnej úrovni, ale súčasná sieť ZÚ SR v zahraničí je

nedostatočná, a to nielen v krajinách rozvojového sveta. Aktuálny objem rozpočtových zdrojov je hraničným minimom vzhľadom na rozsah a náročnosť úloh, ktoré sú na rezort neustále kladené.

Potrebné je klásť dôraz na riešenie samotného fungovania ZÚ, najmä väčšieho počtu malých ZÚ. Tie si vyžadujú špecifický prístup s akcentom na efektívnu personálnu politiku pri obsadzovaní ZÚ SR a reflektujú poddimenzovanosť siete ZÚ SR najmä v Ázii, Afrike a Latinskej Amerike, ale aj v Európe. Racionalizácia a úpravy siete ZÚ vychádzajú z politických, bezpečnostných a ekonomických záujmov SR a sú jej trvalou a nevyhnutnou súčasťou. Tento proces musí byť integrálnou súčasťou línie finančného zabezpečenia a plánovania, ako aj v súlade so závermi a odporúčaniami prebiehajúcej reformy rezortu.

Vzhľadom na súčasné finančné krytie, personálnu konfiguráciu častokrát premietajúcu sa do kumulácie viacerých funkcií vyslanými diplomatmi, ako aj vysoký počet priakreditácií, sú mnohé zo ZÚ v krajinách Latinskej Ameriky, Afriky, či Ázie schopné plniť iba základné funkcie súvisiace s presadzovaním záujmov a priorít SR v teritóriách. Daná skutočnosť objektívne a výrazne vplýva na možnosti zvyšovania kvality rozvoja vzťahov medzi SR a príslušnými teritóriami, najmä vo vzťahu ku krajinám priakreditácie.

Popri existujúcich ZÚ SR zvažuje MZVaEZ SR, v závislosti od špecifikácie záujmov a potrieb finančných možností, prípadné rozšírenie siete ZÚ SR v zahraničí. Podobne ako v prípade vytvárania miest ED je aj zriaďovanie nového ZÚ finančne veľmi náročná akcia. V zmysle vyššie spomínaného posudzovania z pohľadu *value for money* je opäť kľúčovou spätná väzba z podnikateľského prostredia, ako aj z iných ekonomických rezortov a štátnych agentúr.

Spracovali: Politická sekcia MZVaEZ SR v spolupráci najmä so Sekciou hospodárskej spolupráce MZVaEZ SR

Schválili: M. Jakubócy, GR POLS, D. Matulay, GR SHSP

Dátum: 16. november 2018

Príloha č.1

Prehľad krajín akreditácie a priakreditácie ZÚ SR k 1.11.2018^[1]

^[1] Na zvýraznených ZÚ sú zriadené miesta **samostatných nekumulovaných ekonomických diplomatov**. Ekonomickí diplomati pôsobia aj na GK Mníchov, Istanbul, Šanghaj, Sankt-Peterburg, a Užhorod.

^[2] Činnosť **ZÚ Tripolis** nie je v súčasnosti možné obnoviť kvôli pretrvávajúcej nepriaznivej bezpečnostnej situácii v krajine.

^[3] V Ramalláhu je oficiálne akreditovaný nerezidentný VSÚ SR.

P.č.	Názov ZÚ SR	Akreditácia	Priakreditácia
1.	Abu Dhabí	Spojené arabské emiráty	
2.	Abuja	Nigéria	Benin, Burkina Faso, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Kamerun, Libéria, Mali, Niger, Pobrežie Slonoviny, Rovníková Guinea, Senegal, Sierra Leone, Togo
3.	Addis Abeba	Etiópia	Džibutsko, Stredoafrická republika, Africká únia, UNECA
4.	Ankara	Turecko	
5.	Astana	Kazachstan	Kirgizsko
6.	Atény	Grécko	
7.	Bangkok	Thajsko	Kambodža, Laos, Mjanmarsko
8.	Bejrút	Libanon	Irak, Jordánsko, Sýria
9.	Belehrad	Srbsko	
10.	Berlín	Nemecko	
11.	Bern	Švajčiarsko	Lichtenštajnsko
12.	Brazília	Brazília	Ekvádor, Guyana, Kolumbia, Surinam, Venezuela
13.	Brusel	Belgicko	Luxembursko
14.	Budapešť	Maďarsko	
15.	Buenos Aires	Argentína	Bolívia, Čile, Paraguaj, Peru, Uruguaj
16.	Bukurešť	Rumunsko	
17.	Canberra	Austrália	Cookove ostrovy a Niue, Fidži, Kiribati, Nauru, Nový Zéland, Papua–Nová Guinea, Samojský nezávislý štát, Šalamúnove ostrovy, Tonga, Tuvalu, Vanuatu
18.	Dublin	Írsko	
19.	Dillí	India	Bangladéš, Bhután, Nepál, Srí Lanka, Maldivy
20.	Haag	Holandské kráľovstvo	
21.	Hanoj	Vietnam	
22.	Havana	Kuba	Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Dominika, Dominikánska republika, Federácia Svätý Krištof a Nevis, Grenada, Haiti, Jamajka, Svätá Lucia, Svätý Vincent a Grenadíny, Trinidad a Tobago
23.	Helsinki	Fínsko	Estónsko
24.	Jakarta	Indonézia	Sultanát Brunej, Filipíny, Malajzia, Singapur, Východný Timor, ASEAN
25.	Káhira	Egypt	Jemen, Omán, Saudská Arábia, Sudán a Čad, Líbya, Mauritánia, Tunisko (počas dočasného zavretia ZÚ Tripolis)
26.	Kišiňov	Moldavsko	
27.	Kodaň	Dánsko	

28.	Kuvajt	Kuvajt	Bahrajn, Katar
29.	Kyjev	Ukrajina	
30.	Lisabon	Portugalsko	Angola, Kapverdská republika, Guinea-Bissau, Sv. Tomáš a Princov ostrov
31.	Londýn	Veľká Británia	
32.	Lublana	Slovinsko	
33.	Madrid	Španielsko	Andorra, Maroko
34.	Mexiko	Mexiko	Belize, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Panama, Salvádor
35.	Minsk	Bielorusko	
36.	Moskva	Ruská federácia	Arménsko, Azerbajdžan
37.	Nairobi	Keňa	Burundi, Eritrea, Južný Sudán, Komory, Konžská demokratická republika, Konžská republika, Rwanda, Seychely, Somálsko, Tanzánia, Uganda, UNEP, HABITAT
38.	Nikózia	Cyprus	
39.	Oslo	Nórsko	Island
40.	Ottawa	Kanada	
41.	Paríž	Francúzska republika	Alžírsko, Monako
42.	Peking	Čína vrátane oblastí Hong Kong a Macao	Mongolsko
43.	Podgorica	Čierna Hora	
44.	Praha	Česká republika	
45.	Pretória	Juhoafrická republika	Botswana, Eswatini, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Maurícius, Mozambik, Namíbia, Zambia, Zimbabwe
46.	Rím	Taliansko	Malta, San Marino
47.	Riga	Lotyšsko	Litva
48.	Sarajevo	Bosna a Hercegovina	
49.	Soul	Kórea	Kórejská ľudovodemokratická republika
50.	Sofia	Bulharsko	
51.	Štokholm	Švédsko	
52.	Skopje	Macedónsko	
53.	Tbilisi	Gruzínsko	
53.	Tripolis [2]	Líbya	
54.	Teherán	Irán	Afganistan, Pakistan
55.	Taškent	Uzbekistan	Tadžikistan, Turkménsko
56.	Tel Aviv	Izrael	Palestínska národná samospráva [3]
57.	Tirana	Albánsko	
58.	Tokio	Japonsko	Marshallove ostrovy, Mikronézia, Palau
59.	Varšava	Poľsko	
60.	Vatikán	Vatikán	Zvrchovaný vojenský špitálsky rád sv. Jána Jeruzalemského z Ródu a Malty
61.	Viedeň	Rakúsko	
62.	Washington	Spojené štáty americké	
63.	Záhreb	Chorvátska republika	